

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені АДМІРАЛА МАКАРОВА

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 18

Миколаїв
2025

Редакційна колегія збірника:

Берестнєв В. Б., заслужений тренер (Миколаїв);
Бобіна О. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв);
Гогоренко О. В., канд. філол. наук (Миколаїв);
Деркач В. М., заслужений тренер, канд. наук
з фіз. виховання та спорту, доц. (Миколаїв);
Карсканова С. В., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв);
Коваль С. С., канд. фіз.-мат. наук, доц. (Миколаїв);
Матвієнко Л. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв);
Матійко О. В., заслужений діяч мистецтв (Миколаїв);
Міняйлова А. В., канд. пед. наук, доц. (Миколаїв);
Наливайко В. С., канд. техн. наук, проф. (Миколаїв);
Трибулькевич К. Г., д-р пед. наук, доц. (Київ);
Філатова О. С., д-р філол. наук, проф. (Миколаїв);
Філіппова Н. М., канд. філол. наук, проф. (Миколаїв);
Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв);
Шаповалова І. В., канд. філос. наук, доц. (Миколаїв)

Відповідальний за випуск: **Бобіна О. В.**

*Друкується за рішенням Вченої ради
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
(протокол № 4 від 26.11.2025 р.)*

Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. — Випуск 18. —
Г 94 Миколаїв : Іліон, 2025. — 156 с.

У віснику опубліковані статті, що узагальнюють досвід роботи та результати досліджень у сфері вищої освіти та інших галузях знань. Основні рубрики вісника відповідають напрямам гуманітарної підготовки та соціально-гуманітарної освіти, яка здійснюється Навчально-науковим гуманітарним інститутом Національного університету кораблебудування. Вісник розрахований на викладачів, наукових працівників, фахівців, молодих науковців у сфері вищої освіти.

УДК 001(062.552)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

Шановний читачу!

Ви тримаєте в руках, а якщо забажаєте то, і почитаете цікавий і незвичайний вісімнадцятий випуск Гуманітарного вісника НУК.

Цей номер відкривають матеріали підготовлені учасниками проєкту «Подолання розриву: розбудова потенціалу інклюзивної освіти в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях».

Проєкт почав реалізовуватися на початку 2025 р. за сприяння ЮНІСЕФ. Започатковано проєкт Командою академічних менеджерів НУК, реалізується командою викладачів і психологів НУК. Супроводжує проєкт команда одеського регіонального офісу ЮНІСЕФ.

Ці тексти – результат річної діяльності всіх учасників проєкту. Адже, щоб не придумав AI живий, реальний досвід, емоції і переживання він не передасть. Дякуємо нашим колегам які довірили плоди своєї праці Гуманітарному віснику.

Друга частина нашого збірнику – роботи учасників XIII конференції «Миколаївщина і Північне Причорномор'я 2025». Ми друкуємо тези нашої конференції в нашому збірнику. Це має додати йому науковості, репрезентативності, сприяти поширенню Гуманітарного вісника серед колег і студентів.

Наступні частини вже є традиційними і містять результати роботи наших викладачів і студентів.

Тож читайте, рецензуйте і «кидайте» відгуки на електронну пошту oleg.bobina@nuos.edu.ua

*З подякою,
директор Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова,
відповідальний за випуск
Олег Бобіна*

ІНКЛЮЗІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ

ВІТАЛЬНІ СЛОВА

*Дорогі друзі, колеги,
дослідники освіти!*

Сьогодні Ви тримаєте у руках не просто збірник досліджень, а маленький мікрокосм, де зібрано ідеї, пошуки, практичні рішення, але передусім – людський досвід, прагнення зробити знання доступним для всіх.

Особливо цінним є погляд на інклюзивність. Бо справжня освіта не має вибіркового дверей: вона відчинена для кожної дитини, незалежно від її обставин. Інклюзія – це не абстрактне слово, це фундамент, на якому будується рівний доступ до знань. Освітня команда одеського регіонального офісу ЮНІСЕФ завжди підтримує такі ініціативи, адже ми прагнемо, щоб школа та дитячий садок були безпечним, мотивуючим, справжнім простором для розвитку.

Сподіваюся, що матеріали цього збірника надихнуть вас не лише на нові дослідження, а й на сміливі кроки у практиці: у класах, у стінах управлінських кабінетів, у проєктах, які змінюють життя дітей.

Бажаю усім читачам натхнення, сміливості та здатності перетворювати знання на конкретні зміни, які роблять освіту інклюзивнішою.

*З правдивою повагою,
фахівець з питань освіти
дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ)
Анатолій Ігнатович*

*Шановні автори
та читачі збірника!*

Для мене є великою честю привітати вас із виходом цього видання, яке підсилює роль науки у формуванні сучасних гуманітарних підходів в освіті. Інклюзивна освіта є ключовою передумовою того, щоб кожна дитина могла реалізувати свій потенціал у безпечному та сприятливому середовищі. Наш проєкт «Подолання розриву: розбудова потенціалу інклюзивної освіти в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях» зосереджений на підтримці педагогів, садочків, шкіл та Інклюзивно-ресурсних центрів, які щоденно працюють з дітьми та їхніми родинами. Ми сприяємо розвитку фахових компетентностей та впровадженню практик, що допомагають закладам освіти та ІРЦ ефективніше реагувати на потреби дітей.

Вірю, що матеріали цього збірника стануть корисним інструментом для подальших досліджень та рішень на користь інклюзивного майбутнього України.

*З повагою,
керівник проєкту
«Подолання розриву: розбудова потенціалу
інклюзивної освіти в Одеській, Миколаївській
та Херсонській областях»
Олександр Тур*

УДК 37(477.74)"1794/1830"

Гранченко М. В.

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, Навчально-науковий педагогічний інститут ім. В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, Науковий співробітник відділу фондів Миколаївського обласного краєзнавчого музею (Україна, Миколаїв), granchenko.maksim.1998@gmail.com

Хрящевська Л. М.

доцент кафедри історії, Навчально-науковий педагогічний інститут ім. В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), ludahryashev30@gmail.com

ВІДКРИТТЯ ПЕРШИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В ОДЕСІ (1794–1830-ті рр.)

Висвітлено процес створення закладів освіти в перші роки існування Одеси. Досліджено різні джерела, які висвітлюють процес створення та діяльності перших одеських закладів освіти (архіви дирекції народних училищ, нариси викладача Рішельєвського ліцею Йосипа Міхневича, написані в 1857 році тощо).

Ключові слова: історія освіти, історіографія, Одеса, Південь України, навчальні заклади, училища, колонізація Півдня.

Одеса була заснована у 1794 році. Втім, у перші роки її існування не зафіксовано жодних архівних відомостей про наявність навчальних закладів. В описі документів Одеської міської думи за 1798 рік відсутні будь-які згадки про освітні установи або прохання щодо їх відкриття [1]. Аналогічно, у фондах управління Новоросійського та Бессарабського генерал-губернаторств [2], а також у документах канцелярії Одеського градоначальника [3], відомостей про школи чи училища в Одесі у 1790–1800-х роках також не виявлено. Імовірно, перші освітні потреби жителів міста задовольняли приватні вчителі, хоча прямих підтверджень цьому немає.

У монографії «Історія Одеси» (2002) згадується приватне училище, засноване у 1800 році, плани відкриття комерційної гімназії в 1804-му, яку зрештою замінили двома повітовими училищами, а також створення двох благородних інститутів (окремо для чоловіків і жінок) у 1805 році. Ці дані спираються на працю В. М. Черемисинова «Нападение англо-французского флота на Одессу в 1854 году: к 50-летию боевого крещения города» (1904) [4]. Однак підтвердити ці відомості за допомогою архівних джерел не вдалося; наявні лише згадки з нарисів 1857 року, написаних викладачем Рішельєвського ліцею Йосипом Міхневичем, де згадується гімназія (1804) та благородні інститути (1805) [5].

Найдетальніші й найнадійніші свідчення про освітні заклади Одеси першої половини XIX століття містяться в документах Одеської дирекції народних училищ [6]. За цими матеріалами, найдавнішими навчальними закладами міста є дві установи при Католицькій церкві: училище, засноване 1802 року [7, арк. 181], та школа, відкрита 1805-го [8, арк. 63].

У 1810–1820-х роках створення освітніх установ в Одесі та її околицях продовжувалося. Так, 14 вересня 1813 року з'явився перший у регіоні державний навчальний заклад – Приходське училище в Овідіополі [9, арк. 66]. У 1817 році було засноване Грецьке

комерційне училище на кошти грецької громади [9, арк. 59] та відкрито Рішельєвський ліцей [10]. У 1826 році своє комерційне училище створила єврейська громада [9, арк. 59].

Масове заснування навчальних закладів розпочалося в 1830-х роках. У цей період було відкрито Уїзне училище в Одесі та п'ять повітових училищ: на Молдаванці (сучасний мікрорайон Одеси), в Усатових хуторах (нині с. Усатове Одеського району), у селищі Дальник (тепер село Овідіопольського району), на урочищі Великий Фонтан (нині район Одеси) та в селищі Гнилякова балка (ймовірно, нині частина с. Дачне Одеського району). У 1830-х роках активно відкривалися й приватні заклади освіти: з 1830 по 1840 рік було створено шість пансіонів та три приватні школи [9, арк. 49–69].

Отже, формування мережі навчальних закладів в Одесі розпочалося на початку XIX століття, а масового характеру набуло в 1830-х роках. Найстарішим закладом освіти міста, існування якого підтверджене документально, є училище при Католицькій церкві, засноване 1802 року.

Джерела та література

1. Державний архів Одеської області (далі ДАОО), Ф. 4, Оп. 1, Спр. 2.
2. ДАОО Ф. 1.
3. ДАОО Ф. 2.
4. Історія Одеси. Колектив авторів. Голов. ред. В. Н. Станко. Одеса: Друк, 2002. С. 119.
5. Міхневич Й. Исторический обзор сорокалетия Ришельевского лицея с 1817 по 1857 год. Одесса: Типография Л. Нитче, 1857. С. 2–4. Електронна бібліотека «Україніка». URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0011321>.
6. ДАОО Ф. 43.
7. ДАОО, Ф. 43, Оп. 2, Спр. 46.
8. ДАОО, Ф. 43, Оп. 1, Спр. 457.
9. ДАОО, Ф. 43, Оп. 1, Спр. 50.
10. Енциклопедія історії України. Т. 9. Прил.-С. [Електронний ресурс]. Київ: Наук. думка, 2012. С. 241. Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1290-5/978-966-00-1290-5.pdf>.

Hranchenko M., postgraduate student, specialty 011 Educational, pedagogical sciences, V. O. Sukhomlynsky Educational and Scientific Pedagogical Institut of Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Researcher of the Funds Department, Mykolaiv Regional Museum of Local History (Ukraine, Mykolaiv), granchenko.maksim.1998@gmail.com

Khryashevskya L. M., Associate Professor of the Department of History, V. O. Sukhomlynsky Educational and Scientific Pedagogical Institut of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), ludahryashev30@gmail.com

OPENING OF THE FIRST EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN ODESSA (1794–1830 s.)

The process of creating educational institutions in the first years of Odessa's existence is highlighted. Various sources that highlight the process of creating and operating the first Odessa educational institutions are studied (archives of the Directorate of Public Schools, essays by the teacher of the Richelieu Lyceum, Joseph Mikhnevich, written in 1857, etc.).

Keywords: history of education, historiography, Odesa, South of Ukraine, educational institutions, schools, colonization of the South.

ЗМІСТ

ІНКЛЮЗІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ

ВІТАЛЬНІ СЛОВА	4
<i>Бережник О. В., Коренева Ю. П.</i> Емоційна грамотність як чинник збереження психологічного здоров'я студентської молоді в умовах соціальної нестабільності.....	6
<i>Білокамінська Л. А., Чугуєва І. Є.</i> Професійна самореалізація як чинник становлення особистості жінок.....	8
<i>Демкова Н. Ю., Рогальська-Яблонська І. П.</i> Особливості адаптації дітей шестирічного віку до навчальної діяльності	10
<i>Дігтяренко В. Ю., Литвиненко І. С.</i> Захисні механізми психіки в умовах стресових ситуацій.....	12
<i>Заїка Г. О., Олексюк О. М.</i> Соціально-психологічна робота з жінками, які стали жертвами домашнього насильства.....	14
<i>Карсканова С. В., Прийма О. М.</i> Особливості сепарації підлітків з особливими освітніми потребами.....	16
<i>Карсканова С. В., Ніязов Р. В.</i> Вибір стратегій поведінки особистості при внутрішньоособистому конфлікті.....	18
<i>Кравчук О. Ю.</i> Інклюзивне освітнє середовище в закладах вищої освіти: концепції, виклики та траєкторії розвитку	21
<i>Кравчук О. Ю.</i> Штучний інтелект як інструмент підтримки практики психологів у роботі з інклюзивними учнями.....	23
<i>Кравчук О. Ю., Новікова Г.</i> Інклюзивні підходи до психосоціальної підтримки підлітків: адаптація до різних потреб та контекстів	25
<i>Кравчук О. Ю., Райковська В. М.</i> Профорієнтація дітей з особливими потребами: міжгалузевий підхід, індивідуальна підтримка та інклюзивні траєкторії розвитку.....	27
<i>Кравчук О. Ю., Ускова О. М.</i> Моніторинг розвитку соціальних навичок за допомогою ШІ: приватність, етика та інтерпретація результатів	29
<i>Кравчук О. Ю., Христиановська Л. А.</i> Роль сім'ї та партнерського оточення в процесі психологічної реабілітації жінок	31
<i>Курчатова А. В.</i> Теоретико-методологічні підходи розкриття механізмів реалізації супервізії в інклюзивній освіті.....	33
<i>Ларченко І. В., Богданова О. В.</i> Інноваційні тенденції та впровадження технологій штучного інтелекту у вищій освіті.....	35

Ларченко І. В., Іщенко О. А.	Модераційний ефект емоційного інтелекту у збереженні автономної мотивації студентів в умовах стресогенності.....	38
Ларченко І. В., Іщенко Я. П.	Взаємозалежність когнітивних та емоційних процесів у стані довготривалого стресу в осіб, що мешкають у прифронтових зонах.....	40
Литвиненко І. С.	Послуга раннього втручання – перша сходинка інклюзії.....	43
Литвиненко І. С., Гончарова О. О.	Емоційне вигорання працівників гуманітарної сфери та представників допомагаючих професій в контексті ургентного реагування	44
Литвиненко І. С., Джигота Е. В.	Деякі аспекти психологічної допомоги військовим після повернення з зони бойових дій засобами арттерапії.....	47
Литвиненко І. С., Малюжеко М. В.	Формування пізнавальної мотивації у дітей молодшого шкільного віку	49
Матко Д. А., Олексюк О. М.	Вплив соціальних мереж на формування ціннісно-сислової сфери особистості.....	51
Матко Д. А., Олексюк О. М.	Соціальні мережі як середовище конструювання ідентичності та ціннісних пріоритетів.....	53
Межуєва К. Д., Олексюк О. М.	Особливості ментального здоров'я жінки у перинатальний період	55
Межуєва К. Д., Олексюк О. М.	Психологічні особливості адаптації до вагітності та подолання ознак посттравматичного стресового розладу, отриманого внаслідок пережитих психотравмуючих ситуацій.....	57
Михальченко Н. В.	Складові готовності майбутніх вчителів початкових класів до розвитку рефлексії учнів в умовах інклюзивного навчання	60
Михальченко Н. В., Криницька О. О.	Психологічна підтримка осіб, які пережили травматичні події: комплексний аналіз методів, ефективності та факторів впливу	63
Михальченко Н. В., Михальченко І. В.	Симптоми професійного вигорання педагогів та фахівців	65
Мірзоян К. О.	Взаємозв'язок самооцінки та рівня самоактуалізації у творчих особистостей.....	68
Мочалова О. В.	Особливості розвитку пізнавальних процесів дітей дошкільного віку з порушенням інтелектуального розвитку.....	69
Олексюк О. М., Корнієнко В. А.	Особливості проявів ПТСР у військових і шляхи запобігання.....	71
Прасол Д. В.	Характер і причини визначення інвалідності серед осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіти за умови інклюзивного навчання.....	73
Сінченко В. М., Коренева Ю. П.	Майндфулнес-практики як засіб збереження психоемоційної стійкості у волонтерській діяльності в умовах воєнного часу	75
Сеннар К. Б., Олексюк О. М.	Вплив професійного іміджу на ефективність консультативної діяльності психолога	77
Сеннар К. Б., Олексюк О. М.	Імідж психолога як чинник успішної професійної реалізації	79

Ткаченко О.	Прояви булінгу в закладах середньої освіти.....	81
Тур О. В.	Управління інклюзією у закладах вищої освіти: стратегії формування інклюзивної культури та їх вплив на результативність закладу освіти.....	82
Чугуєва І. Є., Мачечук Н. В.	Психологічні чинники соціальної реінтеграції учасників бойових дій	84
Яблонський А. І., Савицький О. В.	Теоретичні підходи до вивчення бойового стресу у військовослужбовців.....	86

МИКОЛАЇВЩИНА І ПІВНІЧНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Бєляков Д.	Імператорський Новоросійський університет – метеорологічна перлина Північного Причорномор'я.....	89
Галєєва М.	Психологічна допомога сім'ям загиблих воїнів.....	91
Гей С. П.	Грецькі топоніми Північного Причорномор'я: історико-лінгвістичний аспект	92
Гранченко М. В., Хрящевська Л. М.	Відкриття перших закладів освіти в Одесі (1794–1830-ті рр.)	95
Коваль Г. П., Ляшенко І. О.	Висвітлення моментів життя караїмів Одеси на сторінках газети «Одесские Новости» в кінці XIX – на початку XX ст.	96
Костирко Т. М.	Штучний інтелект як інструмент збереження культурної спадщини університетів.....	97
Нефьодов Д.	Освітнє та громадське значення історичного краєзнавства в сучасних вітчизняних закладах освіти	99
Рижева Н., Довбня В.	Пам'яткоохоронна діяльність на території Миколаївської області (2000–2019 рр.).....	101
Рижева Н., Михайлов М.	Культурні взаємовпливи у декоративному оздобленні піхов мечів Київської Русі	102
Семешин Е.	До біографії Валерії Містюк: Уродженка Миколаєва в історії радянської психології.....	104
Сергієва Ю. С., Матвієнко Л. В.	Експерименти на Засільському цукровому заводі: історичний екскурс.....	105
Тернович Б. П.	Голокост на Миколаївщині.....	106
Ткаченко О.	Прояви булінгу в закладах середньої освіти: теоретичний аналіз	107
Філенко А., Нефьодов Д.	Західна історіографія господарської реформи у СРСР 1965 р.	108
Фьольдварі Шандор.	Український газ під Чорним морем і перспективи турецьких інвестицій	111
Шевченко А.	Становлення землеробства у Буджаку на початку XIX ст.	112
Шевчук В.	Український націонал-комунізм 1918–1921 рр.: історіографічний та джерелознавчий аналіз	114

ДИЗАЙН

Данильченко Н. В., Гавловська Д. А.	Сучасні концепції в проектуванні дизайну плавучих будинків	116
Матійко Н. О., Бєлосвіт Я. О.	Управління дизайном в епоху цифрових технологій: синергія комп'ютерної графіки та креативних процесів.....	118
Матійко О. В., Обухова В. О.	Сучасні текстильні матеріали в інтер'єрних макетах: імітація оббивки і декоративних елементів.....	119
Портнов Д., Атанова Є.	Значення академічного рисунка у формуванні конструктивного мислення майбутніх дизайнерів.....	121

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ**Вакуліна Л. М., Лагерний Д. І.**

Фізичне виховання як компонента патріотичного формування молоді 123

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ**Бобіна О. В.** Як працює Гуманітарний інститут на четвертий рік Великої війни 126**Валуєва Ю. А., Чурсіна А. О., Шаповалова І. В.**

Розвиток освіти південної України у XIX–XX ст. 130

Васильєва В. В., Лукашик В. І., Шаповалова І. В.

Війна і психічне здоров'я українців в умовах воєнного стану 132

Волкотрубенко Є. О., Шаповалова І. В.Еволюція портової інфраструктури Миколаївщини
як чинник економічного зростання південного регіону 135**Запесочний Н. О., Шаповалова І. В.**Розвиток суднобудівної промисловості Миколаївщини:
історичний вимір та сучасні перспективи 136**Залізко А. С., Шаповалова І. В.**Формування багатонаціонального культурного середовища
Північного Причорномор'я (кінець XVIII ст. – XIX ст.) 138**Корольова Т. М., Кравчук О. Ю.**Психологічні чинники медіаграмотності як елемент соціальної
компетентності індивіда 140**Михальченко Н. В., Молчанова О. М.**Готовність майбутніх вчителів початкових класів
до організації навчальної діяльності молодших школярів 141**Моїсеєнков А. В., Шаповалова І. В.** Особливості соціально-економічного життя

Північного Причорномор'я у період 1917–1921 рр. 144

Надточій І. В.Взаємодія медицини та освіти у реалізації програм раннього
втручання у розвиток дитини 146

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ 154

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ 155

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

1. Наукова стаття повинна містити такі необхідні елементи:

- постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми та на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновок з цього дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

2. Структурні елементи статті:

- УДК;
- прізвище, ім'я, по батькові автора (авторів), вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, e-mail (українською та англійською мовою);
- назва статті та анотація (українською та англійською мовою) (400–500 знаків кожна); анотація повинна бути структурованою, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки;
- ключові слова українською та англійською мовою;
- обсяг рукопису – не менше 5 тис. знаків;
- обов'язковий список використаних джерел у кінці статті (література оформлюється згідно вимог ДСТУ 8302:2015).

3. Вимоги для оформлення тексту: всі поля 20 мм; шрифт Times New Roman, кегель 14, інтервал – 1,5; абзацний відступ – 10 мм. Рисунки й таблиці оформлюються згідно ДСТУ 3008:2015 (Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення). Щодо символів. В тексті необхідно використовувати лапки лише такого зразку: «», тире – це коротке тире: «–». Не потрібно ставити зайві пробіли, особливо перед квадратними чи круглими дужками, а також в них. Для запобігання потрібно використовувати функцію «Недруковані знаки».

4. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком: [7, с. 123], де 7 – номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257]. Посилання на архівні джерела – [15, арк. 258, 231зв.].

5. Стаття подається мовою оригіналу (українською, англійською та ін.) в електронному варіанті у вигляді файлу, який виконаний в текстовому редакторі MS Word for Windows, електронною поштою.

6. Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.

Адреса редакції:	54025, м. Миколаїв, пр-т Героїв України, 9-А, каб. 101-А
Телефони:	(063) 294-95-85, (098) 629-18-58
Сайт:	http://hvnuk.com.ua/
E-mail:	hvnuk.com.ua@gmail.com

Наукове видання

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 18

Редколегія не завжди поділяє погляд авторів статей.
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор.

Формат 60×84¹/8. Ум. друк. арк. 18,1. Тираж 100 пр. Зам. № 3012-1.

Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.
54038, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.
Свідоцтво МК № 11 від 26.01.2007 р.